

Reykjavík 29. apríl 1997

Til: Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis.
Frá: Lífeyrissjóði Tæknifræðingafélags Íslands.
Efni: **Umsögn um frumvarp um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.**

Stjórn Lífeyrissjóðs Tæknifræðingafélags Íslands þakkar Efnahags- og viðskiptanefnd fyrir að fá að senda inn umsögn um frumvarp um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Jafnframt óskar stjórnin eftir að fá að hitta nefndina og gera grein fyrir sjónarmiðum sínum.

Lífeyrissjóður Tæknifræðingafélags Íslands, LTFÍ, var stofnaður árið 1965 og hefur því starfað í 32 ár. Í árslok 1996 námu heildareignir sjóðsins 2,6 milljörðum króna og voru sjóðfélagar alls 1100. Á síðasta ári var raunávöxtun sjóðsins 10,9% og kostnaður sem hlutfall af meðaleignum 0,11%. Stjórn LTFÍ skipa fimm menn og eru fjórir kosnir eru á aðalfundi en einn er skipaður af Tæknifræðingafélagi Íslands. LTFÍ er séreignarsjóður en hefur þá sérstöðu að allir virkir sjóðfélagar eru með örorkutryggingu sem tryggir þeim örorkulífeyri (allt að 75% af launum) ef þeir missa starfsgetu vegna örorku.

Áður en frumvarp um starfsemi lífeyrissjóða kom fram var unnið að því að bæta tryggingaréttindi sjóðfélaga og tryggja sjóðfélögum lífeyrisgreiðslur til æviloka með viðræðum við Lífeyrissjóð arkitekta um sameiningu sjóðanna. Tillögur þar að lútandi eru tilbúnar en stefnt er að því að *Lífeyrissjóður arkitekta og tæknifræðinga* verði blandaður lífeyrissjóður með séreignardeild og tryggingadeild. Alþingismenn hafa þegar fengið sendar upplýsingar um sameinaðan sjóð arkitekta og tæknifræðinga.

Stjórn LTFÍ gerir ýmsar almennar athugasemdir við frumvarpið en leggur megináherslu á eftirtalin tvö atriði sem myndu leiða til þess ef frumvarpið verður samþykkt óbreytt að LTFÍ yrði að hætta rekstri í núverandi mynd og leggja til hliðar áform um sameiningu við Lífeyrissjóð arkitekta:

1. Stjórn LTFÍ lýsir yfir andstöðu við þá meginstefnu frumvarpsins að sjóðfélagar verði að greiða 10% lágmarksiðgjöld til samtryggingarsjóða.

Stjórn LTFÍ telur mikilvægt að sjóðfélagar hafi áfram frelsi til að byggja upp lífeyrissparnað í séreignarsjóði en fellst á kröfur um samtryggingu að vissu marki og lífeyrisgreiðslur til æviloka sem miða t.d. við efri tekjumörk tryggingastofnunar. Í því sambandi bendum við á þrjár leiðir sem allar rúmast innan *Lífeyrissjóðs arkitekta og tæknifræðinga*:

- a) Iðgjaldi í lífeyrissjóð er skipt alla starfsævina á milli trygginga- og séreignardeildar deildar þannig að sjóðfélagi byggir upp smám saman lágmarksréttindi í tryggingadeild og eftirlaunasjóð í séreignardeild.
- b) Sjóðfélagi greiðir framan af starfsævinni í tryggingadeild og byggir upp lágmarkslífeyrisréttindi sem miða t.d. við efri tekjumörk tryggingastofnunar.

- c) Sjóðfélagar greiði í tryggingadeild og verji sig og fjölskyldu sína fyrir tekjumissi vegna örorku og dauða en greiði afganginn í séreignardeild. Við starfslok notar sjóðfélaginn hluta af inneign sinni í séreignardeild til að kaupa sér rétt á lífeyrisgreiðslum til æviloka, sbr. dæmi hér fyrir neðan.

Taflan hér fyrir neðan sýnir dæmi um sjóðfélaga sem greiðir 10% af 150.000 kr. mánaðarlaunum í *Lífeyrissjóð arkitekta og tæknifræðinga* í 40 ár eða frá 25 til 65 ára aldurs. Gert er ráð fyrir að 15% af iðgjöldum sjóðfélagans sé greitt í tryggingadeild til að tryggja örorkulífeyrir ef starfsorkan skerðist og fjölskyldulífeyri við fráfall. Sjóðfélaginn greiðir 85% af iðgjöldum í séreignardeild og notar 4,6 m.kr. af séreign sinni 65 ára til að kaupa rétt á lífeyrisgreiðslum frá 75 ára aldri til æviloka að fjárhæð 70.000 kr.

Raunávöxtun á ári:	4%	5%
Inneign í séreignarsjóði 65 ára	14.803.563	18.902.189
Inneign varið til kaupa á lífeyrisgreiðslum til æviloka, þús.kr.	4.617.136	4.617.136
Inneign í séreignarsjóði endurgreidd á 10 árum, frá 65-75 ára	10.186.427	14.285.053
Lífeyrir 65-75 ára, endurgreiðsla úr séreignarsjóði	102.787	150.740
Lífeyrir 75 ára til æviloka	70.000	70.000

2. Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að lífeyrissjóðir verði að vera samtryggingarsjóðir og megi ekki stofna séreignardeildir. Stjórn LTFÍ vill hins vegar að lífeyrissjóðir fái heimild til að starfa í tveimur deildum (trygginga- og séreignardeild). Stjórn LTFÍ telur eðlilegt að lífeyrissjóðir megi reka séreignardeildir sem taka við hluta af lágmarks-iðgjaldi og viðbótarframlögum. Sjóðfélagar fái sjálfir að kjósa stjórn og ráða fjárfestingarstefnu fyrir bæði lágmarks- og viðbótariðgjöld.

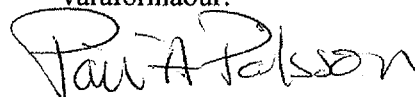
Meðfylgjandi eru drög að reglugerð *Lífeyrissjóðs arkitekta og tæknifræðinga*. Við viljum vekja sérstaka athygli á grein 9 þar sem segir að sjóðfélagar geti greitt iðgjald í séreignar- og/éða tryggingadeild en framlag í tryggingadeildina verði þó aldrei lægri en lög um lágmarks tryggingavernd lífeyrissjóða á hverjum tíma. Í greininni er tafla sem sýnir skiptingu iðgjalda ef sjóðfélagar láta ekki vita en skv. henni er gert ráð fyrir að sjóðfélagar greiði meira í tryggingadeild framan af starfsævinni og byggi þannig upp lágmarkstryggingaréttindi en greiði síðan meira í séreignadeildina á síðari hluta starfsævinnar.

Virðingarfyllt,
f.h. stjórnar LTFÍ,

Bergsteinn Gunnarsson,
formaður

Páll Á. Pálsson,
varaformaður.

Tillaga

UM SAMEININGU LÍFEYRISSJÓÐS ARKITEKTA OG LÍFEYRISSJÓÐS TÆKNIFRÆÐINGAFÉLAGS ÍSLANDS

Febrúar 1997

Ágæti sjóðfélagi

Í þessu kynningarbréfi er að finna lýsingu á hugmyndum um Lífeyrissjóð arkitekta og tæknifræðinga sem lagt er til að verði stofnaður með sameiningu Lífeyrissjóðs arkitekta og Lífeyrissjóðs Tæknifræðingafélags Íslands.

Tillaga um sameiningu sjóðanna og reglugerð verður borin upp á aðalfundum sjóðanna í mars 1997 og eru sjóðfélagar hvattir til að mæta á fundina og kynna sér málið.

Sameinaður lífeyrissjóður arkitekta og tæknifræðinga verður blandaður lífeyrissjóður með tveimur deildum, séreignar- og tryggingadeild. Séreignardeildin verður byggð á Lífeyrissjóði Tæknifræðingafélags Íslands og munu inneignir sjóðfélaga flytjast þangað. Tryggingadeildin verður hins vegar byggð á Lífeyrissjóði arkitekta og munu réttindi sjóðfélaga flytjast þangað.

Stjórnir Lífeyrissjóðs arkitekta og Lífeyrissjóðs Tæknifræðingafélags Íslands.

Efnisyfirlit:

Efnisyfirlit	2
Nýr lífeyrissjóður	3
Blandaður sjóður	4
Séreignardeild	5
Tryggingadeild	6
Ellilífeyrir	7
Örorkulífeyrir	8
Fjölskyldulífeyrir	9
Rekstraraðili	10
Lán til sjóðfélaga	10
Dæmi	11

Lífeyrissjóður arkitekta og tæknifræðinga

Stjórnir Lífeyrissjóðs arkitekta og Lífeyrissjóðs Tæknifræðingafélags Íslands hafa ákveðið að leggja til við sjóðfélaga að lífeyrissjóðirnir sameinist þann 1. apríl 1997.

Markmiðið er að búa til hagkvæman lífeyrissjóð, **Lífeyrissjóð arkitekta og tæknifræðinga**, sem sameinar kosti sameignar- og séreignarsjóða. Tilgangurinn er að tryggja betur fjárhagslegt öryggi sjóðfélaga með því að bjóða sjóðfélögum að leggja fyrir til eftirlaunaáranna í séreignardeild og verja sig og sína nánustu fyrir tekjumissi með því að greiða í tryggingadeild.

Verði tillagan samþykkt geta sjóðfélagar greitt í séreignardeild og keypt sér tryggingar hjá eigin lífeyrissjóð á mjög hagstæðum kjörum.

Nýr lífeyrissjóður:

- ✓ Hagkvæmur lífeyrissjóður.
- ✓ Lágur rekstrarkostnaður og góð raunávöxtun.
- ✓ Fullkomin tryggingavernd.
- ✓ Arkitektar geta greitt í séreignardeild.
- ✓ Tæknifræðingar geta greitt í tryggingadeild og notið sambærilegra tryggingaréttinda og sjóðfélagar í sameignarsjóðum.

TILLAGA UM SAMEININGU LÍFEYRISSJÓÐS ARKITEKTA OG LÍFEYRISSJÓÐS TFI 3

Nýr sjóður sameinar kosti sameignar- og séreignarsjóða

Sjóðfélagar í Lífeyrissjóði arkitekta og tæknifræðinga geta greitt bæði í séreignar- og tryggingadeild. Sjóðfélagar ráða sjálfir skiptingu iðgjalda milli deilda en ef þeir láta ekki vita um skiptingu iðgjalda verður skipt skv. fyrirfram ákveðinni skiptingu í reglugerð sjóðsins.

Séreignardeildin verður byggð á Lífeyrissjóði Tæknifræðingafélags Íslands. Iðgjöld sjóðfélaga í séreignardeildinni færast á sérreikning þeirra og er inneignin laus til útborgunar frá 60 ára aldri.

Tryggingadeildin verður byggð á Lífeyrissjóði arkitekta. Í tryggingadeildinni geta sjóðfélagar byggt upp rétt til elli-lífeyrisgreiðslna til æviloka og varið sig og sína nánustu fyrir tekjumissi vegna örorku eða dauða.

Blandaður sjóður:

- ✓ Tvær deildir, séreignar- og tryggingadeild.
- ✓ Séreignardeild eins og hver annar séreignarsjóður.
- ✓ Tryggingadeild veitir sambærileg réttindi og sameignarsjóðir

TILLAGA UM SAMEININGU LÍFEYRISSJÓÐS ARKITEKTA OG LÍFEYRISSJÓÐS TFI 4

Séreignardeild

Séreignardeild Lífeyrissjóðs arkitekta og tæknifræðinga verður eins og hver annar séreignarsjóður.

Iðgjöld sjóðfélaga eru færð á sérreikning þeirra auk vaxta og verðbóta á ári hverju. Iðgjöld hvers sjóðfélaga eru algjörlega hans eign en eru ávöxtuð með iðgjöldum annarra sjóðfélaga. Ávöxtuninni er síðan skipt í hlutfalli við eign hvers og eins.

Sjóðfélagi sem orðinn er 60 ára að aldri á rétt á að fá inneign sína greidda með jöfnum greiðslum á eigi skemmri tíma en 10 árum.

Ef sjóðfélagi fellur frá áður en hann er búinn með inngæign í séreignardeild rennur inneign hans í sjóðnum til erfingja.

Kostir séreignardeildar:

- ✓ Iðgjöld skráð á sérreikning sjóðfélaga.
- ✓ Iðgjöld ávöxtuð í einum potti en ávöxtun skipt á milli sjóðfélaga.
- ✓ Inneign laus til útborgunar frá 60 ára aldri.
- ✓ Inneign greiðist út á minnst 10 árum.
- ✓ Inneign erfist.

TILLAGA UM SAMEININGU LÍFEYRISSJÓÐS ARKITEKTA OG LÍFEYRISSJÓÐS TFÍ 5

Tryggingadeild

Hlutverk tryggingadeildar er að verja sjóðfélaga og þeirra nánustu fyrir tekjumissi vegna örorku, andláts eða langlífis. Með því að greiða í tryggingadeildina byggja sjóðfélagar upp réttindi til eftirfarandi lífeyrissjóðs:

- ◆ *Ellilífeyrir* frá ákveðnum aldri til æviloka, t.d. eftir að greiðslu inneignar úr séreignardeild lýkur, sjá bls. 7.
- ◆ *Örorkulífeyrir* ef starfsorka skerðist vegna sjúkdóms eða slyss um 40% eða meira, sjá bls. 8.
- ◆ *Fjölskyldulífeyrir* við fráfall sjóðfélaga, sjá bls. 9.

Sjóðfélagar geta tengt saman lífeyrissgreiðslur úr séreignar- og tryggingadeild t.d. með því að tryggja sér ellilífeyri úr tryggingadeild til æviloka eftir að endurgreiðslu inneignar úr séreignardeild lýkur. Sjóðfélagar í séreignardeild geta varið hluta af inneign sinni til að kaupa ellilífeyrisréttindi í tryggingadeildinni.

Kostir tryggingadeildar:

- ✓ Sjóðfélagar geta varið sig fyrir tekjumissi vegna örorku.
- ✓ Lífeyrissgreiðslur til maka og barna við fráfall sjóðfélaga.
- ✓ Lífeyrissgreiðslur til æviloka.
- ✓ Sjóðfélagar geta keypt réttindi með eingreiðslu úr séreignardeild

TILLAGA UM SAMEININGU LÍFEYRISSJÓÐS ARKITEKTA OG LÍFEYRISSJÓÐS TFÍ 6

Ellilífeyrir úr tryggingadeild

Sjóðfélagar geta safnað upp réttindum til ellilífeyris með greiðslum í tryggingadeild. Taka lífeyris getur hafist við 60 ára aldur og er lífeyrir greiddur til æviloka. Sjóðfélagar geta frestað töku lífeyris og aukast réttindin með ári hverju sem töku lífeyris er frestað. Réttindi til ellilífeyrisgreiðslna úr tryggingadeild falla niður við andlát sjóðfélaga.

Réttindi sjóðfélaga í tryggingadeild ráðast af aldri þegar iðgjald er greitt. Yngri sjóðfélagar fá meiri ellilífeyrisréttindi en eldri vegna þess að iðgjöld þeirra eiga eftir að ávaxtast í lengri tíma en hjá þeim eldri auk þess sem líkur á langlífi aukast með aldri.

Ellilífeyrir - dæmi ef greitt er í eitt ár 10 þús.kr. á mán.

Aldur þegar iðgjald er greitt	25	35	45	55
Lífeyrir á mánuði frá 65 ára til æviloka	3.241	2.281	1.599	1.106
Lífeyrir á mánuði frá 70 ára til æviloka	3.526	2.482	1.740	1.203

Ellilífeyrir úr tryggingadeild:

- ✓ Langlífistrygging, þ.e. tryggir lífeyrisgreiðslur til æviloka.
- ✓ Taka lífeyris getur hafist við 60 ára aldur en réttindi aukast með hverju ári sem töku lífeyris er frestað.
- ✓ Hægt er að tryggja sér lífeyri til æviloka með greiðslum úr séreignardeild.

TILLAGA UM SAMEININGU LÍFEYRISSJÓÐS ARKITEKTA OG LÍFEYRISSJÓÐS TFÍ 7

Örorkulífeyrir úr tryggingadeild

Sjóðfélagar geta varið sig fyrir tekjumissi vegna örorku af völdum sjúkdóms eða slyss með kaupum á örorkutryggingu í tryggingadeild. Miðað er við að hver sjóðfélagi velji hversu háa örorkutryggingu hann tekur en almennt er ráðlagt að sjóðfélagar tryggi sér 60%-80% af launum í örorkubætur að teknu tilliti til annarra bóta sem sjóðfélagi á rétt á, t.d. úr öðrum lífeyrissjóðum.

Sjóðfélagar greiða fyrir trygginguna ákveðið iðgjald sem ræðst af aldri sjóðfélagans við greiðslu iðgjalda. Iðgjald fyrir örorkulífeyri er ódýrara fyrir yngri sjóðfélaga þar sem örorkulíkur eru mun lægri en hjá eldri sjóðfélögum.

Örorkulífeyrir - dæmi um mánaðarlegt iðgjald

Aldur þegar iðgjald er greitt	25	35	45	55
Lífeyrir 100 þús.kr. á mán. til 65 ára	940	1.345	2.669	5.239

Örorkutrygging:

- ✓ Mánaðarlegur örorkulífeyrir til 65 ára aldurs ef starfsorka skerðist um 40% eða meira vegna slyss eða sjúkdóms.
- ✓ Áframhaldandi lífeyrissparnaður, þ.e. hluta af örorkulífeyri varið til söfnunar réttinda í lífeyrissjóði.

TILLAGA UM SAMEININGU LÍFEYRISSJÓÐS ARKITEKTA OG LÍFEYRISSJÓÐS TFÍ 8

Fjölskyldulífeyrir úr tryggingadeild

Sjóðfélagar geta varið fjölskyldu sína fyrir tekjumissi ef sjóðfélaginn fellur frá með því að kaupa fjölskyldulífeyris-tryggingu úr tryggingadeild. Sjóðfélagar velja sjálfir hversu háa tryggingu þeir kaupa en aðstæður sjóðfélaga eru mjög mismunandi, t.d. eftir efnahag og fjölskyldustærð.

Eftirlifendur sjóðfélaga geta valið um að fá fjölskyldulífeyrinn greiddan út á ákveðnum árafjölda eða lagt hann inn á sérreikning í séreignardeild. Iðgjald fjölskyldulífeyris ræðst af aldri sjóðfélagens við greiðslu iðgjaldsins. Iðgjaldið er ódýrara fyrir yngri sjóðfélaga þar sem dánarlíkur þeirra eru mun lægri en hjá eldri sjóðfélögum.

Fjölskyldulífeyrir - dæmi um mánaðarlegt iðgjald

Aldur þegar iðgjald er greitt	25	35	45	55
Eingreiðsla 1 m.kr. við andlát sjóðfélaga	84	107	208	618

Fjölskyldulífeyrir:

- ✓ Við andlát sjóðfélaga er greiddur fjölskyldulífeyrir til eftirlifandi maka og barna.
- ✓ Sjóðfélagar velja fjárhæð tryggingabóta.
- ✓ Þörfin er mest hjá ungum sjóðfélögum en minnkar eftir því sem inneign í séreignardeild og aðrar eignir vaxa.

TILLAGA UM SAMEININGU LÍFEYRISSJÓÐS ARKITEKTA OG LÍFEYRISSJÓÐS TFÍ 9

Rekstraraðili, ráðgjöf til sjóðfélaga

Rekstraraðili *Lífeyrissjóðs arkitekta og tæknifræðinga* verður VÍB. Sjóðfélagar geta alltaf leitað til sérfræðinga hjá VÍB um ráðgjöf í lífeyrismálum og fjármálum almennt.

Lán til sjóðfélaga

Sjóðfélagar í *Lífeyrissjóði arkitekta og tæknifræðinga* geta sótt um lán hjá sjóðnum til skemmri eða lengri tíma og mun ný stjórn sjóðsins ákveða lánareglur.

Búast má við að lánareglurnar verði að hluta til byggðar á lánareglum Lífeyrissjóðs Tæknifræðingafélags Íslands sem veitir virkum sjóðfélögum lán að fjárhæð allt að 3,5 m.kr. til allt að 25 ára. Lánin eru verðtryggð og bera meðalvexti banka- og sparisjóða að frádregnu 2%, í febrúar 1997 eru vextirnir 7,0%. Sjóðfélagar þurfa að geta lagt fram fasteignaveð til tryggingar láninu.

Ráðgjöf til sjóðfélaga:

- ✓ Lífeyrismál.
- ✓ Lífeyristryggingar.
- ✓ Annar sparnaður.
- ✓ Lánamál. Útreikningur á greiðslubyrði.

Lán til sjóðfélaga:

- ✓ Lánsfjárhæð allt að 3,5 m.kr.
- ✓ Lánstími allt að 25 ár eða skemmri tími skv. óskum sjóðfélaga
- ✓ Verðtryggð lán.
- ✓ Hagstæðir vextir.

Dæmi um réttindi í Lífeyrissjóði arkitekta og tæknifræðinga

Skipting iðgjalda

Hér er dæmi um inneign og réttindi í lífeyrissjóðnum hjá aðila sem greiðir í sjóðinn 25-64 ára af 100 þús.kr. launum. Taflan sýnir skiptingu iðgjalda á milli deilda. Í dæminu er m.v. með 4% raunávöxtun.

Aldursbil	Séreignardeild, %	Tryggingadeild, %
25-29	14	86
30-34	22	78
35-39	30	70
40-44	38	62
45-49	46	54
50-54	54	46
55-59	57	43
60-64	72	28

Inneign í séreignardeild

Í lok starfsævinnar á sjóðfélaginn inneign upp á tæpar 4 m.kr. sem dugar fyrir tæpum 30 þús.kr. á mánuði í 15 ár. Ef raunávöxtunin er hins vegar 5% yrði inneignin 4,7 m.kr og mánaðargreiðsla 37 þús.kr. Inneignin erfist við andlát sjóðfélaga.

Aldur	Inneign kr.	Lífeyrir í 15 ár
30 ára	92.651	682
35 ára	258.318	1.901
40 ára	512.820	3.775
45 ára	875.404	6.444
50 ára	1.369.486	10.081
55 ára	2.023.556	14.896
60 ára	2.839.186	20.900
65 ára	3.931.178	28.938

Réttindi í tryggingadeild

Sjóðfélaginn greiðir meira í tryggingadeildina framan af starfsævinni og byggir réttindi til ellilífeyris hratt upp. Hins vegar lækkar örorku- og fjölskyldulífeyrir um leið og inneign í séreignardeild vex og sjóðfélaginn eldist.

Aldur	Lífeyrir frá 65	Örorkulífeyrir	Fjölsk.l. m.kr.
30 ára	15.968	75.000	4,8
35 ára	30.009	72.500	4,2
40 ára	41.823	70.000	3,6
45 ára	50.967	67.500	3,0
50 ára	56.892	65.000	2,4
55 ára	59.201	62.500	1,8
60 ára	59.594	60.000	1,2
65 ára	59.599	57.500	0,6

Ellilífeyrir

Þegar réttindi úr báðum deildunum eru lögð saman hefur sjóðfélaginn áunnið sér rétt til 88 þús.kr. frá 65-79 ára og 60 þús.kr. frá 80 ára aldri til æviloka. Ef taka lífeyris hefst 70 ára fær hann 113 þús.kr. 70-79 ára og 64 þús.kr. frá 80 ára aldri.

Lífeyrisaldur	65 ára	70 ára
Séreignardeild:		
Inneign, m.kr.	3,9	4,8
Lífeyrir 10 ár		48.262
Lífeyrir 15 ár	28.938	
Tryggingadeild:		
Ellilífeyrir	59.599	64.834
Lífeyrir samtals:		
65-79 ára	88.537	
70-79 ára		113.096
80 til æviloka	59.599	64.834